

Silvia Molina

Nightmare (Marina noč)

*Ne kličite me po mojem imenu,
imenujte me Mara, kajti Gospod
me je obdal z grenkobo.*

Ruth, 1,20

Terasa bara gleda na osvetljen vrt in noč je sveža. S svojega prostora lahko vidim velikanske pirule¹ in ahuehuete², ki mečejo svojo senco na vodnjak, tako kot napake preteklosti mečejo senco na mojo vest.

Deževalo bo; vem, ker je zrak, ki prihaja do nas, vlažen. Rada bi vstala s stola in odšla v sobo jokat, kričat, premišljevati; rada bi bila nekdo drug, ženska, ki je sposobna zatajiti samo sebe, sposobna uprizoriti melo-dramatično ljubosumno sceno, pa čeprav bi to presenetilo vse in še posebno Rafaela.

Vidim se, kako sunkovito vstanem. Sedež, na katerem sem sedela, se prevrne, zakotali. Brez besede vržem svojo tekilo v Njen obraz; in pevec, ki stoji blizu nas, se obrne in me pogleda, povzdigne glas ter glasneje zabrenka na strune kitare:

*Rad bi te poljubil na tvoja jagodna usta,
rad bi ti dal neskončen poljub,
da bi vzdrhtela in
se prepustila sanjam.*

Vendar nimam moči, da bi to storila. Tega ne znam storiti. In zato sem tukaj, kot posodica za bučike, in ne vem, kje me najbolj boli to, kar se

---

¹ *Pirulo* – drevo, ki raste v Srednji Ameriki. Ima zelo visoko deblo, velike zelene liste in drobne bele cvetove. Iz njegovih plodov se pripravlja žgana pijača. (Op. prev.)

² *Ahuehuete* – značilno mehiško drevo, ki ima zelo prožen les. Sadi se kot vrtno drevo. (Op. prev.)

dogaja; pretvarjam se, da se ne dogaja nič, izgubljeno poslušam gospoda, ki sedi poleg mene:

“V San Miguel sva se preselila zaradi smoga v México Cityju ...”

Hitro spijem tekilo; mogoče mi bo vlila pogum:

“Ne zanima me vaše življenje, ne življenje vaše partnerice, ne vaših prijateljev: izginite.”

Vendar pa sem komaj rahlo nevljudna:

“Jaz sem ga prišla samo podpirat, ga poslušat na konferenci. Mislila sem, da bom potem sama z njim (pokažem svojega moža). Upala sem na sprehod po ulicah San Miguela v svežem večeru.” (V mislih pa si rečem: Pa ne po ulici Correo ali po ulici Santo Domingo, saj mu nisem hotela pokazati ne Case Loje ne hiše Petre de Santo y Járegui, prav tako ne hiše Marquésa de Jarala de Berria; prav tako ne nobene cerkve, niti cerkve Santo Domingo ne.)

In si mislim: Predstavljala sem si sprehod brez cilja, držala bi se za roke, ne da bi iskala kaj posebnega, obenem pa bi videla vse, medtem ko bi mi Rafael z vsemi podrobnostmi pripovedoval o svojem zadnjem potovanju s sekretarjem Solano v Washington; prigode, ki me zmeraj spravijo v smeh.

“Upala sem, da bom uživala ob tem,” nadaljujem in pokažem na vrt. “Potrebovala sva konec tedna; to sva načrtovala že ... mesece,” končam in povzdignem glas ter se pomenljivo zazrem v Rafaela, ki pa me ne posluša, zatopljen je v svoje spogledovanje z Njo.

Spogleduje se, pa čeprav bo to pozneje zanikal. In ni je povabil iz naivnosti, pa čeprav bo to pozneje trdil. In ve, da je uničevalka in ... pa čeprav mu bo pozneje žal. In temu ne pripisujem večje pomembnosti, kot jo je on, ko jo je pripeljal sem.

Tega ne razumem. Kaj počne tukaj Mara? Ji ni bilo dovolj, da je prišla na konferenco? Le kako sta se ta dva para znašla pri moji mizi to noč, ki sem si jo prihranila, da bi se z Rafaelom igrala par, ki uide vsakdanji rutini, da bi se znova našel? Povrhu vsega pa, morala je biti Ona, izjema, ki potrjuje pravilo.

Prišla je na koktajl po konferenci. Pogovarjala sem se s prijateljico, s katero sem že pred leti izgubila stik in ki tudi živi tukaj ter sedi na drugem koncu mize s svojim možem. Mara je pristopila, da bi jo pozdravila, in me takoj prepoznala. Vedela sem, da je Ona, ker je prišla živeti v San Miguel, čeprav je pogosto potovala v México City. Nikoli si nisem mislila, da si ga bo upala priti pogledat (ali pa spoznat mene): prestrašila se je, opazila sem, da je živčna, in zavedela se je svoje neumnosti. Jaz ne bi šla poiskat “prijatelja” v navzočnosti njegove žene. Zakaj je prišla?

Kaj počne tukaj? Ve, da nisem sposobna narediti škandala? Me je prišla izzivat, se mi posmehovat, namerava osvajati Rafaela, ga znova zapeljati?

“Sem ...”

Nisem ji dovolila. Obrnila sem se k prijateljici in povzela pogovor.

Kmalu potem mi je Rafael izstrelil prvo puščico:

“Si že pozdravila Maro?”

Ne bi moral reči ...?

“Mara, si že pozdravila mojo ženo?”

“Zakaj ne bi šli v vrtni bar na kozarček?” jih je verjetno povabil Rafael, medtem ko sem jaz prenašala vprašanja politikov o političnih razmerah v državi pred volitvami enaindevetdesetega. Novinarji zmeraj iščejo konflikt.

Če bi slišala ... Madež, ki mrači mojo zavest, mi ne dovoli, da bi prebavila, kar se dogaja. Enega samega razloga ne najdem, ki bi opravičeval Rafaela. Kaj mi je s tem hotel dokazati? Da mu Ona resnično nič ne pomeni ali, nasprotno, želi, da bi videla, kako hitro ga lahko izgubim?

Presenečena sem nad Maro, nisem si je tako predstavljala in to me boli, čeprav ne vem, ali bi me moralo veseliti. Za utelešenje ženskega hudiča, ki v nočeh pije moško kri, sem pričakovala, da bo videti zlohotno deviško; privlačna je, ja; vendar običajna. Povprečne postave, vitka, oblečena v črno obleko in obuta v črne sandale z debelo peto. Pričakovala sem, da bo inteligentna, prijetna, simpatična, pa ni nič drugega kot to, kar sem o njej že vedela: črnolasi in svetlooki drek.

Kako naj bi se vedla pred žensko, ki je imela razmerje z mojim možem? In ki – če bi bila bistra – ne bi prišla, da bi me potisnila v vodnjak: saj sem že na dnu te temne vode in se utapljam v njej.

Da bi preživela, bi morda morala Maro vprašati, kako se je treba obnašati, ko je pred teboj ženska, ki lovi tvojega partnerja oziroma ki jo muči radovednost, ker jo je tvoj partner odrinil od sebe, in je prišla, da bi ga poskusila znova osvojiti? Izkušnje mora imeti, saj nisem prva, ki ji je to naredila.

Toda te stvari se pred drugimi zamolčijo, sramotijo nas.

Nisem njena žrtev, si spet rečem, temveč žrtev same sebe.

Če bi jaz imela avanturo, bi morala to povedati svojemu možu? Ne bi ga mogla prizadeti. Poleg tega sem od nekdanj verjela, da bi bil neizmeren užitek ohraniti samo zase nekaj svojega, skrivnega, intimnega.

Marina navzočnost tukaj je razbila Rafaelovo fantazijo, raztreščila je njegovo intimnost, katere sem imela le del in sem spoštovala drugega; prisegam. Če ga je Mara hotela znova osvojiti, to ni bil pravi način.

Kaj me boli? To, da ji nisem sposobna vreči tekile v obraz; to, da Rafael ne opazi, kako me trpinči; misel na to, da ti, ki so pri mizi, poznajo povezavo med njima in se jim smilim; da je Rafael s tem

pokazal, da me ne pozna, da ne razume in se tudi ne meni za mojo občutljivost in ni tako pozoren, kot sem mislila; da ni dojel svobode, ki sem mu jo dala, da živi lastno življenje in ne uniči najinega; da Mara nima nikakršnega stila, da je cinična, perverzna in izkorišča svojo uničevalno moč nad nami, pa čeprav na videz govorijo o banalnih stvareh: o ljudeh, s katerimi delajo, o težavah, ki jih imajo v sekretariatu.

Med ženskami obstaja neki drug jezik, ki ga vsaj jaz razumem takole:

“Vsi tvoji akademski dosežki, tvoje poznavanje posvetne in cerkvene umetnosti kolonialne Mehike, tvoj poročni prstan, tvoj sin ti pri meni nič ne pomagajo. Rafael je tukaj, poglej ga.”

Besna primaknem svoj stol bliže k Rafaelovemu in on stori enako: svojega premakne bliže k Mari.

Mislím, da sem zdaj sposobna narediti sceno:

“Krasno. Moj mož ima raje kurbo.”

Vstanem.

“Ne pozabi ji dati denarja za novo obleko in čevlje, saj to po navadi hoče,” rečem s prizanesljivim nasmeškom.

Rafael me presenečeno pogleda. Mara ostane hladnokrvna, nesramno se mi nasmehne in me izzivalno gleda.

Namesto tega natarjarja prosim za še eno tekilo.

Za Maro sem izvedela od Rafaela samega. Spoznal jo je na neki konferenci na sekretariatu za zunanje zadeve. Konference so jima naklonjene, kot vidim. In kot se pogosto zgodi, je bilo njuno delo na neki način povezano. Ona, Mara, je urejala revijo sekretariata.

“Mara? Boginja smrti, ki v ogledalo ujame dušo lovca in povzroči njegovo smrt?” sem se poigrala.

Rafael me je začudeno pogledal.

“Ciganska legenda, pazi se je,” sem se nedolžno posmejala.

Od nekdaj sem vedela zelo veliko za praktično življenje neuporabnih stvari.

Začela sta se dobivati zaradi službenih zadev in potem sta šla skupaj na kosilo z izgovorom, da morata pregledati njegov članek o bilateralnih pogajanjih med Mehiko in Združenimi državami o trgovini z mamili, ki jih v obe državi tihotapijo iz Srednje Amerike. Članek, ki naj bi bil objavljen v reviji.

Videla ju je Beatriz, moja prijateljica Beatriz:

“Mati samohranilka je: dva otroka ima; zelo je nevarna. Tiste vrste ženska je, ki si ne pusti do srca, in ko se koga loti, ne odneha, dokler ga ne dobi: uničila je zakon Eduarda Sáncheza in Artura Báeza in tudi Juana Salgada. Potegne denar. Črnolasi in svetlooki drek.”

Ničesar nisem rekla. Morda zaradi ošabnega zaupanja do Rafaela. Ničesar nisem mogla reči o njegovi prijateljici, ki je nisem poznala; od nekdaj sem spoštovala njegove prijatelje, tako kot je on moje. Poleg tega si nisem mislila, da je v tem seme te katastrofe, na to sem pomislila šele veliko pozneje, ko sta šla skupaj na zajtrk in jo je on pripeljal domov.

Bil je dan mrtvih, pa čeprav se zdi prispodoba prisiljena. Mara, boginja, ki hindujcem prinaša smrt, je prišla v mojo hišo s sladkimi lobanjami, ki jih je zame in za mojega sina kupila na tržnici Mixcoac. Smrt, ovita v bonbon njene zapeljivosti.

Rafael je prišel v moj kabinet.

“Ne boš prišla pozdravit Mare?”

“Mare, smrti, zapeljivega demona, boginje strasti, ki je skušala Budo, da bi opustil svojo meditacijo, preden bi dosegel resnično spoznanje nirvane?” sem se pošalila in poddržala proti svetlobi enega izmed diapozitivov, ki sem jih pripravljala za svoje predavanje o baroku v Santa Prisci v Taxcu.

Rafael se je ujezil. Stvari sem izgovarjala kar tako, brez kakršnega koli namena. Tako se odziva nezavedno. Vendar mislim, da sem nekaj zaslutila; mogoče zaradi plošče, ki jo je zavrtel ob prihodu domov.

Je hotel, da bi odobrila njegovo prijateljico? Bila je njegova in ne moja. Ali pa je morda poskušal pregnati demone skušnjave, ko jo je skušal vključiti v družinsko življenje, jaz pa sem ga prosila, naj jo videva drugje. Ne vem. Kako drago to plačujem.

Spraznila sem škatlo z diapozitivi, da bi jih drugače razporedila, in se osredotočila na detajle baročnega sloga arhitekta Churriguere, ko je Rafael povečal glasnost na glasbenem stolpu. To stori le redko: kadar je evforičen, zadovoljen. Morala bi si misliti: ljubezen, tudi kadar pomeni uničenje, obudi občutljivost; življenje postavi v doseg rok.

Seveda nisem šla dol.

Mesece sem opazovala, kako se Rafael ureja: zaljubljen mora biti, sem slutila.

Po dvanajstih letih zakona si je zaslužil biti zaljubljen; predvsem zato, ker sem mu pozabila izkazovati svoje občudovanje, hvaliti njegov nasme, mu ponavljati, da je najmočnejši in najprivlačnejši moški na svetu, najbistrejši in najpametnejši, ampak sem ga samo prosila, naj pazi na dieto, naj telovadi, naj se znebi trebuha, naj ne spušča psov v hišo, naj ne odvrže brisače na tla, naj ne pušča svoje zobne nitke v umivalniku in žiletk na polički, naj ne vozi tako napadalno.

Rafael je bil zadovoljen in je imel energijo, da je prenašal gospodinjske težave.

Toda kot se prav tako po navadi zgodi, je on čutil potrebo, da mi pove. Neko nedeljo zjutraj, ko sva na vrtu pred hišo pila kavo in brala časopis, mi je priznal, da je nad Maro "navdušen". Navdušen.

Ne bi mogla reči, kaj je Rafael pričakoval, toda moja reakcija ga je presenetila. Rekla sem mu, čisto zares, da ga razumem. In daleč od tega, da bi delala dramo, sem ga prepričala, da je neumno, da bi mi kar koli povedal, razen če bi bilo resno in bi se hotel ločiti od mene. Razumela sem ga, ker sem tudi sama potrebovala nekoga, ki bi mi dal občutek, da sem prenovljena, zanimiva, drugačna, živa.

"Bi me rad zapustil?" sem ga radovedno vprašala.

"Pametnejša si, kot sem si mislil." Poljubil me je in se spet zatopil v *La Jornada*.

Medtem ko je Rafael bral članek *Javni trg*, sem razmišljala: nič ga ne obvezuje, da je z menoj, prav tako kot tudi mene nič na silo ne drži ob njem.

Med nama nikoli ni bilo občutka posedovanja: svoboda, ki sva si jo dala, naju je združevala bolj, kot bi naju lahko ločevala; in skupaj sva naredila veliko več stvari kot hišo in otroka.

Da me takrat Marina navzočnost ni motila, je bila moja velika napaka; morda sem se bolj zanesla nanj in sem bila bolj prosta same sebe. Ne vem; kajti kljub krizi, ki je temeljila na dolgočasju vsakdanjega življenja, je bilo najino spolno življenje polno (*whatever it means*, kot pravi moja prijateljica Beatriz). Seks je skrivnost, toda mislim, da sva se zabavala, da sva se mu prepuščala brez zadržkov. Nikoli mi ni bilo treba brati knjige *The Joy of Sex* in tudi nisem imela zavor, da v postelji ne bi uživala; po Armandovem rojstvu sem se celo dala operirati, ker si nisva želela večje družine, želela pa sva si polno uživati v intimnosti. Toda zdaj, točno v tem trenutku, bi ga, če bi mogla, pred Njo vprašala:

"Si zadovoljen s seksom z mano ali ti je bolj všeč z Maro?"

Kajti čeprav je bila moja erotičnost polna, tega ne bi mogla trditi za Rafaelovo; nocoj ne morem trditi ničesar. Ničesar.

Sama ne razumem, kako to, da nisem pripisala pomembnosti Rafaelovemu razmerju s to idiotko, ki uživa življenje in pri tem uničuje moje.

Človek mora biti zaljubljen, da v življenju vidi smisel. Morda je bila moja napaka v tem, da sem v tistem trenutku mislila, da bi tudi sama zgrabila priložnost, če bi se mi ponudila. Mislila sem, da je njegov odnos z Maro bolj platonski; lepo prijateljstvo, zavito v papir neuresničljivosti, fantazije.

Prevelika idealistka sem, preveč obrnjena vase. Verjamem v red in v mir in vedno sem se bojevala zanju. Nisem se čutila sposobne, da bi v svoje življenje vnesla kaos. Ni me bilo strah sanjati o ljubimcu, dokler so

bile to le sanje. Zatekla sem se v delo in svoj čas namenjam le pisanju esejev o mehiški umetnosti, ki so me pripeljali že na nekaj kongresov v tujini; in tudi doma so začeli priznavati moje dosežke. Poleg Rafaela se nisem počutila manjvredne.

“Ti ne vzbuja strahu?” me je vprašala Beatriz.

Ni mi vzbuja strahu. Toda meseci so tekli in začela sem se spreminjati, Rafaelova navzočnost me je navdajala z nelagodjem. Že nekaj časa sem iskala izgovor, da bi se ločila od njega; res je, pa čeprav se zdi protislovno, saj tudi je. Če bi bilo poleg vsega drugega polomija tudi moje spolno življenje, bi Rafaela že zdavnaj zapustila.

Rafael je podpiral mojo samostojnost z razumevanjem, ki so ga imeli intelektualci njegove generacije, ki so jih oblikovali dogodki osemindesetsetega, vendar pa je svojo nadarjenost uporabljal tako, da se nisem popolnoma strinjala: bil je ultraliberalen, simpatizer absolutne levice; zato je moral oditi iz sekretariata, jaz pa sem si želela, da bi bil “sekretar” in da ne bi vrgel v smeti svoje diplome na Yalu in svojega doktorata v Parizu. Prepozno sem ugotovila, da je razočaran nad mehiško politiko. Vztrajala sem, naj dobi vsaj kakšno veleposlaništvo, da bi Armandu dala priložnost, da spozna drugo deželo in se nauči drugega jezika, midva pa zamenjava zrak in razširiva svoj svet. Umirala sem od želje, da bi nekaj časa živela v Washingtonu ali Parizu, ne pa da bi gledala, kako pogosto potuje v New York ali v Srednjo in Južno Ameriko. Nisem razumela njegovega značaja, priznam: Rafael se ni nameral tako poceni prodati. Raje se je zaprl v svojo pisarno in študiral mednarodne politične probleme ter poskušal najti pravo rešitev za našo državo.

Zato sem odšla iz Mehike. Priskrbela sem si štipendijo španske ambasade in odletela v Madrid, da bi dva meseca študirala sodobno špansko umetnost. Guillermo Tovar me je prepričal, da so španski arhivi krasni.

Od tega potovanja sem pričakovala, da se bo Rafael odločil, da me zapusti. Meni bi bilo lažje reči, da si želim znova razmisliti o svojem življenju, ko pa mi je on toliko dal. Mene bi doletela vloga nevhvaležnice, nenaravne matere, ki očetu ukrade sina.

Pričakovala sem to odločitev, pa ne, ker bi bilo to z Maro resno, mislim, da ni bilo, temveč zato, ker sva potrebovala premor. Odmor. Svoj prostor, da bi obnovila svoje zaobljube. Morda bi mu v teh okoliščinah njegovo razmerje z Maro lahko pomagalo.

“Ne vem, če se bova vrnila k tebi,” sem bila jasna.

Z bliskajočimi se očmi prosim Rafaela za cigareto; ustrežljivo mi jo da in prižge vžigalnik, vendar se vrne k svojemu pogovoru in se ne zmeni za mojo provokacijo.

Umiram od želje, da bi dešifrirala njune skrivne kode; občutek, da sem potisnjena ob stran, me ponižuje.

Nepričakovano me prime, da bi potegnila za prt in prevrnila pijače; toda naročim le še eno tekilo.

“Dvojno,” poudarim natararju in ga vljudno prosim: Vprašajte pevca, ali zna (in zapojem):

Utrujena sem že od joka, a jutro je še daleč ...

Rafael se obrne k meni:

“Napila se boš.”

Zdaj sem jaz tista, ki ga ignorira, morala pa bi mu reči:

“Bi lahko počela kaj zanimivejšega?”

Gospod na moji desni mi pripoveduje, da mu je ime Pedro in da je mož Lourdes, gospe, ki sedi poleg njega. Pove mi, da imata v San Miguelu prodajalno s srebrom, ki ji zaradi ameriških turistov gre odlično. Drugi par, ki sedi nasproti mene, moja prijateljica Carla, s katero sem izgubila stik, in njen mož, imata tudi “posel”, le da z izdelki domače obrti. Prodajata ponče, ogrinjala, maske, predmete iz lepenke, brona, keramike in kositra. Vsi so Marini prijatelji. Mara, mi pove Pedro, vodi tečaje pisanja na Institutu Allende in pripravlja bilten podjetja Banamex, ki ima svoje prostore v Casi Gil, “ki je iz 18. stoletja”, doda z globokim glasom.

“Kaj je res iz 18. stoletja?” me vpraša, vendar pritegnem njegovi šali.

Mara jih je opozorila na konferenco in zdelo se jim je, da je “drugače” takole preživeti petkov večer.

Beseda “drugačen” zadoni v meni. Ja. Drugačna si. Morala bi biti svetovljanska ženska in nazdraviti Marini prisotnosti v svojem življenju in pri tej mizi. Otipljiva prisotnost z obrazom Marahe, židovske jalove ženske.

Rafael je na moji levi in Mara, slovanski ženski uničevalni demon, to noč pije dušo mojega moža. Mara ob njem, ki mi obrača hrbet, da bi se prepustil kraji. To moram sprejeti.

Znova se posvetim opazovanju Mare. Najina pogleda se križa in ona svojega ne odmakne. Sposobna mi je gledati v oči, izzivalno vzdržati moj pogled. Če je prav tako prestrašena kot jaz, ji tega ni videti.

Rafaelov okus me še vedno preseneča. Čudno je, da bi si izbral žensko, kot je ona, da bi zabodel bodalo v toliko let trajajoč zakon. Bi se z njo lahko ponašal na koktajl zabavah v sekretariatu? O čem bi se Mara pogovarjala z diplomati in z ljudmi iz oddelkov za zunanje zadeve?

Mogoče jo podcenujem in se na shodih SDR (Stranke demokratične revolucije) ali pa na srečanjih Mehiške poslovne zbornice ne odreže

slabo, pa čeprav njena navzočnost tukaj ne govori ravno njej v prid. Zakaj je prišla? Sta bila dogovorjena?

Pogledam Rafaela. Še zmeraj je privlačen moški. Visok, porjavel in še vedno črnih las. Okoli oči ima prisrčne gubice, zelo dolge in gladke trepalnice, ki se zadevajo ob stekla njegovih očal. Zaljubila sem se v prosojnost njegovih kratkovidnih oči, v njegovo aroganco. Študiral je mednarodno pravo in njegova specialnost je bila Latinska Amerika: vodil je bilateralne dogovore v sekretariatu za zunanje zadeve. Bil je krasen človek, zelo razgledan, toda trmast, ponosen. In kolikor sem vedela, so mu bile vseč elegantne ženske; hočem reči, za druženje. Zdaj pa vidim, da ni tako. Sprejeti moram tudi to, da ga ne poznam tako dobro.

Hitro pijem. Samo to si želim, da mi ne bi udarilo na jok, temveč na posmehovanje sami sebi, ko me Pedro vpraša, ali to, da sem doktorica umetnostne zgodovine, ne pomeni problema v odnosih z drugimi.

Zagotovo sem problem zanj.

“Umetnostna zgodovina ostane na mojih predavanjih in v mojih rokopisih,” se zasmejem. Moje zasebno življenje je tisto, ki me teži in ovira, da bi se nočoj družila z vami; z neznanci pa se ne pogovarjam o nobeni izmed teh dveh tem.

Zvrnem vase ostanek tekile, zadovoljna, da že vlečem besede. Bravo: izgovarjam jih. In se obrnem k pevcu. Odmaknem se.

*Če se oddaljim od tebe,
je to zato, ker sem dojel,
da sem sivi oblak,
ki meče senco na tvojo pot.*

Ko sem bila v Španiji, sem od Rafaela dobila dolgo pismo. Spomnil me je, da se ne ljubiva le dvanajst let, kolikor sva poročena, temveč dvajset, kajti osem let sva bila ljubimca. Jaz sem bila še v srednji šoli in sem se spraševala, ali katera izmed mojih sošolk že s kom spi in je tudi taka potuhnjenka, da skriva kontracepcijske tablete v lončku z vitamini. Osem dolgih let, polnih samostojnega in veselega življenja, ki so se končala s pričakovano združitvijo, ko sem jaz naredila magisterij in sva odšla v Pariz, da bi on študiral za doktorat. Najina vrnitev se je izpolnila z mojo nosečnostjo in neizmerno željo, da bi si zgradila skupno usodo. Rafael ni hotel uničiti vsega, kar sva ustvarila. Preden je končal, mi je spregovoril o Mari, čeprav je ni imenoval. Dal mi je vedeti, da mu ni nič bolj pomembno, kot da ohrani najin zakon. “S tabo sem se poročil ne le zato, ker te zanimajo tudi druge stvari in ne le hiša, hrana in moda, temveč tudi

zato, ker si svojeglava, trmasta, poštena. Zaradi tvojega spoštovanja sebe in mene. Ljubim te. Pogrešam tebe in Armanda. Čakam te z ljubeznijo in nor od želje, da bi vaju videl.”

Poletje v Madridu mi je koristilo. Ker je bilo neznosno vroče, sem veliko hodila v okolico mesta in od jutra do večera uživala na soncu s svojim sinom Armandom in razmišljala o svojem življenju. Osvajal me je neki kolega iz Narodne knjižnice; res je, toda četudi bi si upala, nisem bila pripravljena iti v posteljo s kom, ki ni bil Rafael. In misel, da je on to počel z Maro, ni bila dovolj dober razlog, da bi jaz to storila z nekim Andaluzijcem. Razmišljala sem o sebi, o Rafaelu, o toliko skupnih stvareh.

Čas, ki sem ga dala Rafaelu za premislek, je deloval proti meni: jaz sem bila tista, ki ga ni hotela zapustiti: ugotovila sem, da ga resnično ljubim, da sem pripravljena znova poskusiti ...

Deževati začenja.

“Všeč mi je dež,” rečem natakarkju, ko mu naročim novo tekilo.

“Čakali smo ga,” mi pomežikne. “Bi radi še kakšno posebno pesem?” mi pozorno zašepeta.

Kako sem mu hvaležna. Nekdo je nocoj človeški z menoj. Vrgla bi se mu v objem, da bi me potolažil. To potrebujem. Potrebujem to, da bi nekomu povedala, kaj se dogaja z mano, da bi mi rekel, da je vse skupaj neumnost. Vedeti moram, da obstaja formula, kako se izvlečeš iz te nočne more.

Utrujena sem že od joka, a jutro je še daleč ..., znova zapojem, čisto potih, pridušeno; Rafael se obrne k meni, a ne reče ničesar.

Nič drugega mi ne preostane, kot da se prepustim objemu vlage. S pogledom tavam po vrtu; v šibki svetlobi opazim rože: videti so kot marjetice.

Že nekaj časa ne sledim ne Pedrovemu klepetu ne pevčevim pesmim. Še manj pa pogovoru med Rafaelom in Maro. Samo žalostna sem, ponižana zaradi Rafaelovega vedenja; poteptana zaradi pomanjkanja poguma, da bi odšla od tukaj ali uprizorila sceno.

Kaj bi si o meni mislili Pedro in Lourdes in Carla in njen mož? Carla bi rekla, da sem se spremenila, da sem postala zaprta vase, tiha, resna, da me njeno življenje tukaj ne zanima. In me tudi ne zanima, res je. Morda je od te noči, tako kot jaz, pričakovala nekaj drugega.

Natakark mi dolije tekilo. Rafael mi prižge cigareto, ki sem jo vzela iz škatlice na mizi. In Mara me vpraša, ko jemlje cigareto:

“Ali smem?”

Maščevalno ju pogledam. Samo bog ve, kako ju v tem trenutku sovražim. Ali smem? Prosi me za cigareto, moža pa mi je vzela brez vesti. Spomnim se nekega dneva, ko sem pri odhodu od doma naletela na

soseda, ki se je z rokami v zraku naslanjal na policijski avto, medtem ko ga je policist pregledoval. Prijazno me je pozdravil: "Dober dan, gospa." Enako absurdno. Ali smem?

Umiram ob misli, da je Rafael morda Mari podaril kakšno takšno popoldne, kot so bila moja, ali noč, ki me polni s spomini nanj. Po ljubljenju mi je Rafael pripovedoval o svojem otroštvu v Durangu, kako je iskal škorpionje, da bi z njimi strašil tete, o svoji slepi ljubezni do učiteljice v četrtem razredu, o tem, kako je zasledoval služkinjo, in o svojem strahu v dedkovi hiši, v kateri je bilo polno zvokov, ki zdaj ne obstajajo več: kapljanje na kamnito korito, vrtenje vitla, babičin kašelj, materin jok po smrti moža. Boli me misel, da ji je enako opisal svoje potovanje v México City s petnajstimi pesi v žepu in z eno samo rezervno obleko; ali pa da ji je povedal stvari, ki jih ne poznam.

Ne trpim možnosti, da jo je sprejel za zarotnico svoje zgodbe ali pa da ji je izdal svoje spore s sekretarjem Solano ali pa ji pripovedoval o svojih potovanjih v Srednjo Ameriko ..., kajti tisto, kar je z njih prinašal, ni bil delovni program, temveč paleta občutkov, zaradi katerih smo si mi Latinskoameričani blizu.

Spominjam se svoje vrnitve iz Španije. Tega, kako je Rafael objel svojega sina in kako me je zadržal v rokah. Nisva govorila o preteklosti. Ostala je za nama, kar je bilo, je bilo.

Politična situacija v državi je bila zapletena in Rafael se je odločil, da se bo včlanil v SDR. S Cárdenasom je bil cele dneve po sestankih ali na srečanjih, zato mi ni bilo težko sprejeti odločitve, da se odzovem vabilu losangeleške univerze, da bi pri njih predavala o mehiških samostanih iz 16. stoletja, in še laže, da sem teden dni ostala pri prijateljih v Kaliforniji. Ob vrnitvi me je Rafael na videz željno čakal na letališču. Naslednjega dne me je v moj kabinet na univerzi poklical Carlos, moj prijatelj Carlos. Naravnost, brez okolišenja in pozdravov, je ustrelil:

"V petek sem Rafaela videl na koncertu z neko ..."

"Z nekim črnolasim in svetlookim drekom," sem ga prehitela in čutila, da mi bo razneslo srce.

Po koncertu sta šla na večerjo v La Caserolo na aveniji Insurgentes, mi je povedal lastnik restavracije, ki je moj stric. Moj stric Aureliano. Jo je moral peljati prav tja? Zakaj so vsi čutili dolžnost, da me "opozorijo na nevarnost"?

Ničesar nisem rekla. Lotila sem se iskanja stanovanja, in ko sem ga našla, sem Rafaela soočila z dejstvi. Ničesar ni tajil, temveč mi je celo dopolnil dogodke tiste noči z vsemi podrobnostmi; s podrobnostmi, o katerih nočem razmišljati, ki jih hranim zase, ker me žalijo.

Zbegano sem poslušala, da je že dolgo ni videl, da ga je Mara vztrajno iskala z raznimi izgovori in da se je točno tisto noč odločil, da je noče nikoli več srečati. Rekel je, da ni tiste vrste ženska, zaradi katere bi bil pripraviti razbiti svoj zakon.

Predvidevala sem, da je bilo ravno nasprotno, da jo je on poiskal, da bi se prepričal, kaj čuti do nje. Prosil me je za drugo priložnost in dala sem mu jo ter se pri tem uštel. Želela sem si razumeti Maro: v Rafaela se ni težko zaljubiti.

Težko sem se spravila skupaj, toda delo in njegovo vedenje sta mi pomagala. In vendar sta tukaj, pijeta pri moji mizi. Rada bi razumela, kaj se dogaja.

Utrujena sem že od joka, a jutro je še daleč ... Zalotim se, da popevam s pevcem.

Opazujem jo: vsak njen gib in izraz na obrazu sta načrtovana, načrtovana v obupu, da bi ga znova osvojila, ker se boji, da njena želja po njem ne bo potešena.

Ujeta sem v zapletenost življenja, čutim, kako teče, vre kri v mojem telesu: hudournik želje v njem, po njej, po njeni obupni črni jutranji halji, po pobarvanih črnih laseh, po običajnih ustnicah, po njeni moči uničevanja, po njenem groznem življenju.

Zdi se mi, da se mi bo obrnil želodec in da mi bo ušlo v hlače. Sem srečno pijana. Opotekavo vstanem. Grem iskat stranišče. Rafael vstane za mano. Dohiti me na hodniku. Prime me za roko in sunkovito ga odrinem. Gnusi se mi.

“Spusti me.”

“Kam greš?”

“Zakaj je ne pofukaš kar tam pred vsemi? To išče,” zavpijem vsa iz sebe.

Izgubim se v hodniku. Naslonim se na zid in vidim, da se je Rafael vrnil k mizi. Kar tam bruham.

Vprašam se, kaj naj storim, in dobro vem, da tega, kar se je nocoj zgodilo, ni mogoče spremeniti. Ne morem preprečiti poteka življenja.

Zakon je cesta z mnogimi nevarnimi ovinki, včasih prečka zapuščene in včasih bujne predele, drugič spet tople ali pa strašansko mrzle. Tisti, ki so izbrali to pot, vedo, da bodo prišli na izbrani kraj, če bodo svoje življenje vozili previdno. Nezvestoba je oster ovinek, v katerega zaviješ hitro, ki pa da vozniku priložnost, da z neverjetno močjo občuti življenje. Morda, če v ovinek zapelješ počasi, obstaja možnost, da se rešiš, da ne zletiš v prepad. Hitrostni zakoni delujejo za Maro in Rafaela: ali se poročita ali pa se ranjena ločita; toda po tej noči ne bosta več našla poti, da bi rešila to zvezo, to prijateljstvo. Škoda je, da je Mara prenehala biti nežno, toplo in iskano pribežališče.

Ko si v kopalnici močim obraz z vodo, pomislim na neštete načine, kako je Rafael vozil svoje življenje po tej cesti, ki je Mara ne bo nikoli poznala. Ne bo mogla deliti naših družinskih šal, zabav, žalosti: tega smisla življenja, ki je kot garderoba, polna starih oblek, ki si jih oblečeš v vsakodnevnem življenju, ker ima to smisel. Premišljam, ali bi Mara dobrovoljno prenašala Rafaelovo neurejenost, to, da z urinom poškropi pokrov školjke in tla, njegove manije, njegove depresije ali njegovo nasilnost, kadar ga obide.

Na poti k mizi se spet zapletem v misli o Mari. Razmišljam o strašnih stvareh v življenju; najhujše za dostojnega človeka mora biti, da postane brez sramu, brezčuten, hladen in koristoljuben. Zaljubiti se ni napaka. Njena ljubezen do Rafaela bi lahko bila dobra, le kontekst ni. In način, kako ga zasleduje, tudi ne. Pripravljena sem, da ji vržem tekilo v obraz.

Rafaela najdem samega. Njeni prijatelji so odšli in jo odpeljali s sabo, mi pove.

“Če ne boš šel za njo, boš tudi njo izgubil,” s težavo izdavam.

“Nora si,” se razjezi.

“Je ne ljubiš?”

“Seveda ne.”

“Zakaj si jo pripeljal?”

“Saj je že šla k hudiču, kaj ne vidiš?”

Pristopi natak in Rafael ga prosi za jedilni list.

“Večerjajva,” pravi.

Sovražim ga, kako lahko misli na hrano?

“Kako si je drznila priti?”

“Ker ni ničesar med nama.”

“Razmerje sta imela.”

“Butasta je, ni vredna, da bi bila zaradi nje jezna.”

Vstanem od mize in odidem v sobo 201.

Na postelji zagledam spalno srajco, ki sem jo kupila za nocoj. Spomnim se časa, ki sem ga zapravila, da sem jo izbrala, kako sem se odločala med svetlo breskovo bravo in bež, med dolgo in kratko. Ne morem ne jokati ne kričati.

Odprem okna, ker potrebujem svež zrak. Oblaki so se razpršili in na nebu sije luna. Zazrem se v gorsko verigo, ki obdaja San Miguel de Allende; spodaj je mesto s svojimi strmimi in cikcakastimi ulicami. Pomislim na tistikrat, ko sem bila prvokrat v San Miguelu s skupino študentov: madame La Rose, naša profesorica zgodovine, je bila prva, ki me je uvedla v zapletenost simbolov, ki jih skrivajo človeške konstrukcije. Od daleč opazujem neogotsko katedralo San Miguel in v očeh se mi naberejo solze.

Morda se nezvestoba lahko odpusti, njena grobost, njena grenkoba, njena bolečina. Rafael in jaz sva lahko do konca življenja skupaj in morda mi bo žal, da sem poročni prstan vrgla v stranišče. Toda veliko stvari je neizbrisljivih in ne bodo izginile. Kako hitro se uničijo čustva in vezi.

Nikoli mu ne bom odpustila. Mara bi to morala vedeti, da bi bila srečna. To je bila njena noč. Marina noč.

Pred lepotilno mizico sem, ko v sobo stopi Rafael. Slišim njegov glas, ki se mi približuje, me kliče z dna vodnjaka, vendar v ogledalu ne vidim njegovega odseva.

Silvia Molina (México City, 1946) je pisateljica, esejistka in urednica. Diplomirala je iz antropologije ter španske in španskoameriške književnosti. Za svoja dela je prejela številne nagrade, med drugim tudi za otroško literaturo. Najpomembnejše knjige, ki jih je objavila, so romani *Družina je prišla s severa*, *Prisegel si mi ljubezen* in *Héctorjeva podoba* ter zbirki kratkih zgodb *Pravijo, da sem se poročila* in *Moški v bližini*. Izbrana zgodba *Nightmare (Marina noč)* pa je iz zbirke *Ponovni začetki. Osebna antologija*, izdane leta 1999.